

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพรุหลุมพี อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพรุหลุมพี ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด 3) เปรียบเทียบเจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพรุหลุมพี ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

นำเสนอเป็นประเด็นตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง 5) ขั้นชื่นชมผลงานและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยการบรรยาย

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนและผลการประเมินตามสภาพจริงขณะเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด

นำเสนอเป็นตารางเปรียบเทียบ ข้อมูลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนและตารางแสดงผลการประเมินตามสภาพจริง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด

3. ผลการเปรียบเทียบด้านเจตคติต่อการเรียนก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด

นำเสนอเป็นตารางผลการเปรียบเทียบเจตคติ ต่อกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพรุหลุมพี จำนวน 30 คน โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นแสวงหาความรู้ 2) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง 4) ขั้นสรุปองค์ความรู้ 5) ขั้นชื่นชมผลงานและการนำไปใช้ ซึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น ผู้วิจัยใช้แบบสังเกต ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สังเกตและบันทึกตามข้อคำถามที่กำหนดและที่สนใจหรือเป็นจุดเน้น จุดสำคัญของเรื่องที่จะต้องทำการสังเกตและบันทึก ซึ่งมีการเตรียมประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าก่อนการสังเกต ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนตามข้อคำถามแล้วตอบข้อคำถามเหล่านั้น ตามที่สังเกตได้โดยเขียนบรรยายตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ข้อสำคัญจะต้องไม่เสริมความคิดเห็นใด ๆ ของตนเองในการตอบบรรยายข้อคำถามทั้งหมดและแบบสังเกตพฤติกรรมแบบระบุตัวบ่งชี้ ในการปฏิบัติใช้ในการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูดซึ่งผลการเรียนรู้ปรากฏดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1.1 บริบทชุมชนและองค์ความรู้เกี่ยวกับการสานเสื่อกระจูด

สภาพทั่วไปของตำบลสะกอม มีเนื้อที่ทั้งหมด 76,250 ไร่ เป็นพื้นที่เขตร้อนชื้น มีฝนตกชุกตลอดปี ทิศเหนือเป็นชายฝั่งทะเล ทิศใต้เป็นเนินเขาและที่ราบ ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 6,915 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลากหลาย เช่น เกษตรกรรม การทำสวนยางพารา ประมงและค้าขาย มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ มีลำน้ำและห้วย 9 สาย บึง หนอง 4 แห่ง ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ในการสื่อสาร ชาวบ้านในชุมชนบ้านพรุหลุมพีได้ประกอบอาชีพการสานเสื่อกระจูดมานานกว่า 100 ปี เนื่องจากสภาพพื้นที่มีพื้นที่เป็นพรุ ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า โพร๊ะ ซึ่งมีการประกอบอาชีพนี้มาก่อนการทำสวนยางพารา โดยได้นำวิธีการจากหมู่บ้านใกล้เคียงที่มีการสานกระจูดด้วยกันมีการติดต่อ ค้าขายแลกเปลี่ยนสิ่งของกันต่อมา ในระยะหลังคนรุ่นหลังไม่ได้สืบทอดอาชีพนี้เนื่องจากมีอาชีพอื่นที่ทำรายได้มากกว่า เช่น การทำสวนยางพารา การรับจ้างในโรงงาน บางหมู่บ้านไม่มี ใครได้สืบทอดทำให้อาชีพนี้ได้สูญหายไป

ในปัจจุบันสำหรับหมู่บ้านพรุหลุมพี ยังมีชาวบ้านที่ใช้เวลาว่างจากการทำสวนยางพารารวมกลุ่มกันสานเสื่อกระจูด โดยมีชาวบ้านซึ่งขณะนั้นเป็นสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม นายคนกอดเดช หมัดบาหมได้บริจาคพื้นที่ เพื่อสร้างเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้กับเยาวชนในตำบล และต่อมาชาวบ้านได้ใช้เป็นที่รวมกลุ่มกันสานเสื่อ โดยมีศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน ให้การสนับสนุนและองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอมให้การสนับสนุนตลอดมาต่อมากองอำนาจการเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้จัดสรรงบประมาณจำนวนหนึ่งเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีอาชีพเสริมและเพื่อแก้ปัญหาความยากจน ในชุมชนจากการจัดเวทีชาวบ้านเพื่อสำรวจความต้องการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพในชุมชนบ้านพรุหลุมพี ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการทำเสื่อกระจูดและผลิตภัณฑ์จากเสื่อกระจูด เพราะกระจูดเป็นทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น และมีจำนวนมาก สะดวกต่อการนำมาแปรรูปผลิตภัณฑ์และเป็นการสร้างอาชีพในชุมชนมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุน ด้านการตลาดและส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้สานเป็นเสื่อ พัฒนาลวดลายให้สวยงาม พัฒนาขนาดให้ตรงความต้องการ

1.1.1 ลักษณะทั่วไปของกระจูด

กระจูดเป็นพืชตระกูลเดียวกับ “กก” ชนิดหนึ่ง เป็นวัชพืชที่เจริญเติบโตง่ายและแพร่พันธุ์ได้รวดเร็ว ขึ้นอยู่ตามขอบหนอง บึงในบริเวณที่มีน้ำขังและดินโคลน ริมทะเล โดยเฉพาะทางภาคใต้ของไทย ลำต้นมีลักษณะกลม กลวงเป็นปล้อง มีข้อภายในเยื่อบางสูงประมาณ 1-3 เมตร ดอกออกเป็นกระจุกข้างลำต้น การปลูกรวมจะใช้หัวปลูกร ชาวบ้านในหมู่บ้านจะไม่นิยมปลูกรแต่จะไปหาจากแหล่งน้ำ นำมาสานเสื่อไว้ใช้ในครอบครัวและขายเพื่อเพิ่มรายได้ในครอบครัว กระจูดเมื่อถอนไปใช้แล้วจะแตกต้นใหม่ขึ้นมาแทนที่หมุนเวียนกัน ทำให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ตลอดทั้งปี ส่วนที่นำไปสานหรือทำผลิตภัณฑ์นั้นจะต้องนำไปผึ่งแดดให้แห้งสนิทแล้วจึงทุบให้แบนเรียบด้วยสากตำข้าวหรือด้วยล้อขนาดใหญ่หากต้องการให้มีสีสันทึมนำไปย้อมสี

1.1.2 วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องเตรียม

กระจูด กาว ฟ้ายัดคละสี สีย้อมกระจูด น้ำยาเคลือบเงา วานิช ชนิดขาว และชนิดกระป๋อง แปรงขนอ่อน กรรไกร มีด คัตเตอร์ สายวัด

1.1.3 กรรมวิธีขั้นตอนการเตรียมกระจูด

ก่อนที่จะนำเสื่อกระจูดไปสานเสื่อเพื่อทำผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ นั้น ต้องมีการเตรียมกระจูด ซึ่งมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ถอนกระจูดที่โตได้ขนาดใช้งานได้ คัดเลือกขนาดของต้นกระจูดให้เหมาะกับผลิตภัณฑ์ คือ ต้นยาวไม่ต่ำกว่า 1 เมตร แบ่งแยกกระจูดออกเป็นกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะมีความยาวพอกัน นำมาตัดหัวตัดปลายให้เรียบร้อย

- 2) นำกระจุยที่เตรียมไว้ไปคลุกด้วยโคลนที่เตรียมไว้ ดินโคลนดังกล่าวเป็นดินโคลน สีขาว เนื้อละเอียด สาเหตุที่ต้องเคลือบผิวกระจุยด้วยดินโคลนเป็นวิธีการของชาวบ้านเพื่อถนอมกระจุยให้คงทนได้นาน ป้องกันมิให้เส้นกระจุยแตก
- 3) หลังจากนั้นนำไปผึ่งแดดสัก 1-2 วัน โดยผึ่งบนลานดินที่สะอาดหรือบนพื้นกระดานจนกว่าจะแห้งสนิท หากไม่แห้งอาจจะมียาขึ้น
- 4) นำกระจุยที่ตากแห้งแล้ว ทำการลอกกาบที่บริเวณโคนออกให้หมด จากนั้นก็ทำการรวบกระจุยทำเป็นมัดหรือเป็นกำ แต่ละมัดหรือกำ จะมีความยาวเท่ากัน กระจุย 1 มัดหรือกำ จะมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 5-6 นิ้ว ซึ่งสามารถสานเสื่อมีขนาดกว้าง 1.20 เมตร ยาว 2 เมตร ได้ 1 ผืน
- 5) ทำการรีดลำกระจุยให้แบนเรียบสม่ำเสมอตลอดทั้งเส้น โดยใช้เครื่องบดลูกกลิ้ง ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปทรงกระบอก ทำด้วยคอนกรีตมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 14 - 16 นิ้ว ยาวประมาณ 3 ฟุต
- 6) เมื่อรีดกระจุยเรียบพอสมควรแล้วตำด้วยสากไม้ โดยใช้คนตำ 2 คนหันหน้าเข้าหากัน คนหนึ่งเดินหน้าและอีกคนหนึ่งถอยหลังสลับกันตำ หลังจากตำด้านหนึ่งไปแล้ว 1-2 เที้ยว ก็พลิกกลับอีกด้านหนึ่งทำการตำจนทั่วตลอดทั้งเส้น จนกว่าจะได้เส้นกระจุยที่แบนเรียบสม่ำเสมอทุกด้านสามารถนำไปทำการจักสานได้

1.1.4 ขั้นตอนการย้อมสีกระจุย

ปัจจุบันผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการอาชีพผลิตภัณฑ์หัตถกรรม จากกระจุยได้พัฒนาและปรับปรุงผลิตภัณฑ์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้มีประโยชน์ใช้สอยได้มากขึ้นตลอดจนมีลวดลายสีล้นหลายหลากสี ทั้งนี้เพื่อความสวยงามและน่าใช้ จึงมีการนำกระจุยไปย้อมสี ซึ่งกระจุยเหมาะสำหรับการย้อมสีเข้มเท่านั้น สีที่นิยมย้อมกันมาก ได้แก่ สีเขียว สีน้ำเงิน สีส้ม สีบานเย็น สีม่วง เป็นต้น ประเภทสีย้อมที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการย้อมสีกระจุย คือ สีเบสิก เนื่องจากการย้อมเป็นไปได้ง่ายและรวดเร็วมากเป็นพิเศษ ลักษณะเด่นพิเศษของสีย้อมประเภทนี้ก็คือ มีความสดใสและความเข้มของสีเด่นชัดมาก ความคงทนต่อแสงแดดค่อนข้างดี แต่มีข้อเสียตรงที่มีความคงทนต่อการซักฟอกและการขัดถูค่อนข้างต่ำอย่างไรก็ตาม เนื่องจากกระจุยซึ่งมีการนำไปใช้ประโยชน์ในวงการแคบเฉพาะอย่างนั้น ผู้ประกอบการอาชีพสานเสื่อกระจุยทั่วไปมักรู้จักสีย้อมประเภทนี้ดีและใช้ประโยชน์เพื่อการย้อมสีกระจุยมานานแล้ว เนื่องจากมีลักษณะพิเศษดังกล่าวประกอบกับเป็นประเภทสีย้อมที่มีราคาปานกลางหาซื้อง่าย

การข้อมลักระจุจจำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การข้อมลักระจุจที่ผ่านกรรมวิธีฟอกขาวแล้ว
2. การข้อมลักระจุจดิบ และกระจุจที่ผ่านกรรมวิธีฟอกสีด้วยแสงแดด

คนส่วนใหญ่จะใช้วิธีข้อมลักระจุจในลักษณะที่ 2 เนื่องจากเป็นวิธีที่ง่ายและใช้ต้นทุนการผลิตต่ำที่สุด ส่วนการข้อมลักระจุจในลักษณะที่ 1 ไม่เป็นที่นิยม เนื่องจากใช้ต้นทุนในการผลิตสูงมาก กรรมวิธียุ่งยากและเป็นสารเคมีที่มีพิษ

การข้อมลักระจุจดิบและกระจุจที่ผ่านกรรมวิธี ฟอกสีด้วยแสงแดด ก่อนที่จะนำกระจุจไปข้อมลัจำเป็นต้องนำกระจุจไปฟอกสีด้วยวิธีตากแดด ซึ่งวิธีการนี้มีใช้การฟอกขาว จึงเหมาะสมสำหรับการข้อมลัเข้มเท่านั้น เช่น สีดำ สีน้ำตาล สีกรมท่า ฯลฯ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

1. ทำการรีดลำกระจุจให้แบนราบ โดยใช้เครื่องบดระบบชุดลูกกลิ้ง หรือจะใช้วิธีแบบพื้นบ้าน เช่น การดำด้วยสากไม้ หรือการเหยียบฟ้อนกระจุจตลอดแนวด้วยเท้า เพื่อบดทำลาย ข้อปล้องภายในลำกระจุจ เพื่อสะดวกแก่การขดงอลำกระจุจลงในภาชนะรูปแบบต่าง ๆ
2. ทำการลอกกาบที่บริเวณโคนลำกระจุจออกให้หมด ทำการแบ่งแยก กระจุจออกเป็นกลุ่มประมาณ 300- 600 กรัม ตามที่ต้องการแล้วทำการมัดปลายหรือโคนต้น ด้านใด ด้านหนึ่งด้วยยางให้แน่นแล้วมัดซ้ำอีกครั้งหนึ่งด้วยเชือกฟางเพื่อสะดวกในการขนถ่ายระหว่างกรรมวิธีผลิต
3. นำมัดกระจุจไปซักล้างด้วยน้ำเย็นสัก 1- 2 ครั้ง เพื่อล้างคราบดิน โคลนและสิ่งสกปรกบางส่วนออกไป จากนั้นนำไปแขวนทิ้งไว้ให้สะเด็ดน้ำ
4. นำมัดกระจุจไปต้มในน้ำเดือดประมาณ 15 -20 นาที ใช้ก้อนอิฐ ทับลงไปเพื่อให้กระจุจจมน้ำ เพื่อชะล้างคราบดิน โคลนที่เหลือ หากยังมีคราบดิน โคลนเหลืออยู่จะ ไปปรากฏเป็นคราบสีขาวเด่นชัดที่ผิวกระจุจหลังการข้อมลั การทำให้สุกจะเป็นผลให้กระจุจเกิดความอ่อนตัว ข้อมลัติดได้ง่ายและสม่ำเสมอกว่าปกติ จากนั้นนำไปแขวนทิ้งไว้ให้สะเด็ดน้ำ
5. นำมัดกระจุจไปซักล้างน้ำเย็น เพื่อล้างคราบดิน โคลนและสิ่งสกปรกที่เหลือ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการข้อมลั จากนั้นก็แขวนให้สะเด็ดน้ำ หากแช่น้ำทิ้งไว้ค้างคืนน้ำ เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล แสดงว่ายังมีสีตามธรรมชาติและสิ่งแปลกปลอมหลงเหลืออยู่ในลำกระจุจอีกมาก
6. นำกระจุจไปผึ่งแดดจัด บนพื้นราบ ทิ้งไว้สัก 2-3 วัน โดยทำการกลับ ลำกระจุจวันละ 1 ครั้ง เพื่อให้การฟอกสีเป็นไปอย่างสม่ำเสมอทั่วถึงตลอดลำกระจุจ

1.1.5 ขั้นตอนการสานเสื่อ

ผลิตภัณฑ์กระจูดเป็นผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้าน ประเภทหนึ่งของภาคใต้รูปแบบที่รู้จักทั่วไป คือ เสื่อกระจูด หรือเสื่อจูด หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “สาตจูด” การสานเสื่อจูดถือว่า เป็นหน้าที่ของผู้หญิงสืบทอดจากบรรพบุรุษมา แต่ครั้งอดีต เพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน เสื่อจูดที่มีความสวยงาม คือ เสื่อจูดประเภทลวดลายสีสันต่าง ๆ อันเป็นเอกลักษณ์ของเสื่อภาคใต้ ซึ่งได้มีการอนุรักษ์และส่งเสริมให้มีการผลิตมากขึ้น เพื่อสืบทอดงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน และเป็นอาชีพเสริม ทำรายได้แก่ครอบครัวในชนบท แต่เดิมการสานเสื่อจูดจะทำกันในแหล่งที่มีต้นกระจูดขึ้นจำนวนมาก ซึ่งเป็นละแวกดินพรุ ซึ่งในหมู่บ้านพรุหลุมพี จะมีแหล่งน้ำที่เป็นดินพรุอยู่บ้างแต่ในปัจจุบันต้นกระจูดมีน้อยลง ชาวบ้านจึงต้องหาซื้อต้นกระจูดจากที่อื่นสำหรับกรรมวิธีสานเสื่อจูดจะแตกต่างจากการสานเสื่อทั่วไป คือ ชาวบ้านจะนำต้นกระจูดมาคลุกดินขาวก่อนตากแดดให้แห้งแล้วจึงทุบต้นกระจูดให้แบนเพื่อให้ความนิ่มตัว สำหรับใช้เป็นเส้นสานเสื่อ ลวดลายที่นิยมใช้สาน คือ ลายสองเป็นลวดลายประสานขัดกันแน่น เส้นสานเกาะตัวดี ไม่หลุดลွ่ยง่าย

รูปแบบลายสานเสื่อจูดพัฒนามาจากลวดลายธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้และรูปสัตว์ต่าง ๆ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ลายสานเสื่อจูดของชาวไทยมุสลิมและลายสานเสื่อจูดของชาวพุทธ สำหรับในหมู่บ้านพรุหลุมพี จะใช้ลายสานของชาวไทยมุสลิม มีลักษณะลวดลายสวยงามสลับซับซ้อน ดัดแปลงจากลวดลายไทยในธรรมชาติ เอกลักษณ์พิเศษของลายสานชนิดนี้ คือ ช่างสานของชาวไทยมุสลิมจะไม่สานรูปเหมือนจริง เช่น รูปคน หรือรูปสัตว์ เนื่องจากมีข้อห้ามตามคตินิยมของศาสนาอิสลาม ลายสานจึงมีลักษณะเป็นสัญลักษณ์และสามารถพัฒนาลวดลายได้หลายรูปแบบ มีชื่อเรียกต่างกันตามภาษาพื้นเมืองท้องถิ่น โดยทั่วไปชาวบ้านในหมู่บ้านพรุหลุมพีสานเสื่อตามขั้นตอนดังนี้

1. นำเส้นกระจูดที่เตรียมไว้วัดขนาดให้ได้ตามต้องการประมาณ 30 เส้น มาวางเรียงกัน ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “ก่อ”
2. เริ่มสานกระจูดตามลวดลายที่ต้องการ เช่น ลายขัดสอง ยกสอง ข่มสอง หรือลายขัดสาม ยกสาม ข่มสาม หากต้องการลายอื่นก็นำเส้นกระจูดที่ย้อมสีไว้สานให้เป็นลวดลายที่ต้องการ วิธีการสานก็จะยากขึ้น
3. สานจนได้เสื่อขนาดตามต้องการ
4. เก็บริมเสื่อทั้งสี่ด้านใช้กรรไกรตัดปลายที่เหลือออก

1.1.6 ผลผลิตจากกระจูด

การพัฒนาผลิตภัณฑ์กระจูดได้เริ่มทำอย่างจริงจังในปี พ.ศ. 2524 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมมีโครงการออกแบบผลิตภัณฑ์จากเสื่อจูด เพื่อเป็นต้นแบบตัวอย่างส่งให้กับโรงงาน ทำผลิตภัณฑ์จากเสื่อจูดของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมตามโครงการพระราชดำริ โครงการศูนย์ศึกษาธรรมชาติพิบูลทอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมอาชีพให้กับราษฎรชนบทภาคใต้สามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์มากขึ้น ตรงกับความต้องการของตลาดนอกจากนี้ ได้พัฒนาเครื่องทุ่นแรง คือ เครื่องรีดต้นกระจูดให้แบนเพื่อทดแทนการใช้แรงคนเป็นการลดต้นทุน และช่วยให้การผลิตเสื่อจูดรวดเร็วขึ้น ปัจจุบันผลิตภัณฑ์จากกระจูดมีหลายรูปแบบ นอกจากนำมาสานเป็นเสื่อแล้ว นำมาทำใบเรือ ทำเชือกมัดของกระสอบหรือเครื่องหุ้มวัตถุต่าง ๆ โดยทั่วไปนิยมนำมาสานเสื่อปูรองนั่งซึ่งนิยมสานลวดลายมาตรฐาน คือ ลายขัดสอง ลายขัดสาม นอกจากนั้นมีการพัฒนาตัดแปลงลวดลายการสาน เช่น ลายลูกแก้ว ลายดาว ลายล้อมเดือน ลายดอกจันทร์ ลายแก้วต่อ ดอกลายโดม ลายแก้วเนื่อง ราคาเสื่อขึ้นอยู่กับขนาดและลวดลายของเสื่อและฝีมือในการสาน โดยปกติจะสานเสื่อกระจูด 2 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ความกว้าง ความยาวประมาณ 0.70 เมตร x 1.50 เมตร ขนาดใหญ่ 1.20 เมตร x 2.50 เมตร

สำหรับกลุ่มแม่บ้านในชุมชนแห่งนี้จะสานเสื่อตามขนาด และรูปแบบที่ลูกค้าต้องการเป็นส่วนใหญ่ นอกจากสานเสื่อแล้วยังแปรรูปผลิตภัณฑ์หลากหลายที่พัฒนาขึ้นใหม่เป็นลักษณะการตัดเย็บจากเสื่อจูด เย็บริมด้วยผ้าหรือหนังแท้และหนังเทียมแล้วนำมาสอยติดกันขึ้นรูปทรงต่าง ๆ เช่น กระเป๋าทือ ซองใส่นามบัตร หมวก ก่องกระชายชำระ ตะกร้า กระเป๋า ที่รองแก้ว ที่รองจาน พัด กรอบรูป เป็นต้น การสานเสื่อกระจูดและผลิตภัณฑ์ถือเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชุมชนซึ่งได้มีการอนุรักษ์และส่งเสริมให้มีการผลิตมากขึ้น เพื่อสืบทอดงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านและเป็นอาชีพเสริม ทำรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน ตั้งแต่ 1,000 – 3,000 บาท ต่อเดือน ซึ่งช่วยแก้ปัญหาความยากจนของคนในชุมชนได้ส่วนหนึ่ง โดยการประสานงานกันของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เห็นความสำคัญและให้การส่งเสริมสนับสนุน ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล การศึกษานอกโรงเรียน และโรงเรียนที่เห็นความสำคัญ ของภูมิปัญญาการสานเสื่อกระจูดของชาวบ้านในชุมชนก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกเนื่องจากชาวบ้านได้ทำงานร่วมกัน ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมแก้ปัญหา ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบในการกระทำและความคิดของตนเอง เกิดความรู้สึกแห่งความเป็นหุ้นส่วนของงาน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันตลอดทั้งสร้างความสามัคคีในชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กในชุมชนกับผู้ใหญ่มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นเนื่องจากมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นเมื่อได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน ได้ปรึกษาปัญหาาร่วมกัน ได้ถ่ายทอด

ประสบการณ์ในเรื่องต่าง ๆ ผ่านกระบวนการเรียนรู้จากฐานหนึ่งไปฐานหนึ่งหากเด็กและเยาวชนรุ่นหลังเห็นความสำคัญของอาชีพนี้ก็สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชนกรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด

ตารางที่ 2 แสดงผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชนกรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด

ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ	กิจกรรม	ผลที่ได้
ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้	1. นักเรียนศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน 2. สืบค้นข้อมูลความรู้เกี่ยวกับกรสานเสื่อกระจูด 3. สัมภาษณ์สอบถามผู้รู้ในชุมชน โดยใช้ประโยคคำถามและการแนะนำตนเองเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 4. สืบค้นข้อมูลความรู้ของกระจูดและกระบวนการนำกระจูดมาใช้ในท้องถิ่น	การสังเกตพฤติกรรม ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละกลุ่มพบว่า 1. นักเรียนสามารถใช้คำถาม ในการสัมภาษณ์ได้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์กล้าซักถามชาวบ้านเนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดในชุมชน 2. นักเรียนตั้งใจจดบันทึกความรู้เพิ่มเติมจากเอกสารและป้ายนิเทศ 3. นักเรียนมีมารยาท ในการใช้แหล่งเรียนรู้แสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม กล่าวคือ สามารถปฏิบัติตามระเบียบการใช้แหล่งเรียนรู้ 4. นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ มีการซักถามข้อคิดเห็นในลักษณะสร้างสรรค์ ไม่ส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น ไม่หยิบจับสิ่งของก่อนได้รับอนุญาต 5. นักเรียนจะผลัดกันตั้งคำถามและตอบคำถามกันอย่างสนุกสนานนักเรียนบางคนที่มีความรู้จากผู้ปกครองจะพูดเล่าประสบการณ์ของตนเองที่มีอยู่ให้เพื่อนฟังอย่างภาคภูมิใจ

ตารางที่ 2 แสดงผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน
กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด (ต่อ)

ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ	กิจกรรม	ผลที่ได้
		<p>6. นักเรียนฟังคำบรรยายอย่างตั้งใจเมื่อวิทยากรนำนักเรียนไปแหล่งน้ำที่มีกระจูดซึ่งอยู่ไม่ไกลมากนัก พร้อมทั้งบรรยายความเป็นมาของการประกอบอาชีพสานเสื่อกระจูดเด็กได้เห็นสื่อที่เป็นของจริงกล้าซักถามในสิ่งที่สงสัยนอกเหนือจากคำถามที่เตรียมไว้ เช่น ถ้าน้ำในบึงมีมากจนจมนั้นกระจูดชาวบ้าน จะทำอย่างไร บางคนเสนอความคิดเห็นให้ใช้เรือหรือหยุดเก็บกระจูดในช่วงนั้นจนกว่าน้ำจะลดลง วิทยากรอธิบายเพิ่มเติม ถ้าเป็นสมัยก่อนชาวบ้านไม่มีอาชีพอื่นเหมือนในปัจจุบัน ชาวบ้านต้องไปหากระจูดจากพื้นที่อื่นหรือซื้อจากในหมู่บ้านอื่น เพราะหากไม่มีกระจูดทำชาวบ้านก็จะไม่มีรายได้ แต่ในปัจจุบันชาวบ้านจะหยุดสานเสื่อในช่วงที่เก็บกระจูดไม่ได้เพราะสามารถหารายได้จากอาชีพอื่นได้อีก</p>

ตารางที่ 2 แสดงผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน ภูมิศึกษา งานสานเสื่อกระจูด (ต่อ)

ขั้นตอน	กิจกรรม	ผลที่ได้
การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ		
ขั้นตอนที่ 2		การสังเกตพฤติกรรม
ขั้นแลกเปลี่ยน		จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนขณะแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์จาก		ประสบการณ์จากผู้รู้ในชุมชนผลการสังเกตพบว่า
ผู้รู้ในชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนแต่ละกลุ่มสังเกตคุณลักษณะของกระจูดและขั้นตอนของการสานเสื่อกระจูดจากผู้รู้ในชุมชน 2. ทดลองฝึกปฏิบัติร่วมกับชาวบ้าน 3. สรุปประสบการณ์จากการทดลองร่วมกับเพื่อนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้กับวิทยากร โดยจะเห็นได้จากการสามารถบอกขั้นตอนการทำงานได้ถูกต้อง 2. สรุปปัญหาและอุปสรรคในการทำงานได้ชัดเจน ตั้งใจฟังคำบรรยายจากวิทยากรกล้าถามคำถามในสิ่งที่ตนเองสงสัยมีการบันทึกความรู้จากคำบรรยาย และจากสิ่งที่ตนเองสังเกตได้เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้อีก 3. มีความกล้าแสดงออกที่จะทดลองลงมือปฏิบัติงานในขั้นตอนต่าง ๆ ของการสานเสื่อ โดยเฉพาะนักเรียนบางคนมีประสบการณ์จากการช่วยเหลือผู้ปกครองที่บ้านอยู่เสมอ ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับอุปกรณ์แต่ละชนิดที่ใช้ในการทำเข้าใจขั้นตอนในการสานเสื่อ และมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานแต่ละขั้นตอนสามารถอธิบายให้สมาชิกในกลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์ได้ นักเรียนที่ไม่กล้าทดลอง เมื่อเห็นเพื่อนหลายคนปฏิบัติได้ก็เกิดความมั่นใจมากขึ้น นักเรียนที่มีประสบการณ์เดิมก็ช่วยสอนสมาชิกที่ไม่มีประสบการณ์ และเมื่อเกิดความสงสัยกล้าที่จะซักถามเพื่อนและผู้รู้ในชุมชนซึ่งเป็นชาวบ้านที่ตนเองคุ้นเคย เกิดการแลกเปลี่ยน พูดคุยให้กำลังใจทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจมากขึ้น

ตารางที่ 2 แสดงผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด (ต่อ)

ขั้นตอน	กิจกรรม	ผลที่ได้
การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ		
ขั้นตอนที่ 3		การสังเกตพฤติกรรม
ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนแต่ละกลุ่มเตรียมวัสดุในการสานเสื่อกระจูด การวัดขนาดการข้อมเสื่อกระจูด 2. นักเรียนออกแบบลวดลายเสื่อ โดยการวาดรูปเสื่อตามจินตนาการ 3. นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกสานเสื่อกระจูดตามขั้นตอน โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม โดยมีครูและวิทยากรเป็นผู้คอยดูแลช่วยเหลือ 	<p>จากการสังเกตพฤติกรรมพบว่า</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ มีการเลือกหัวหน้ากลุ่มรองหัวหน้ามีการกำหนดบทบาทหน้าที่และมอบหมายงานให้สมาชิกในกลุ่มตามความเหมาะสม ความถนัดของแต่ละคน เช่น นักเรียนชายจะมีหน้าที่ตักน้ำ หาฟืนเตรียมอุปกรณ์ในการต้มน้ำเพื่อข้อมเสื่อกระจูด 2. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ในการทำงาน กล่าว คือ สมาชิกแต่ละกลุ่มนำวัสดุ อุปกรณ์มาครบทุกกลุ่ม ทุกคนจะมีส่วนร่วมในการทำงาน มีการช่วยเหลือกันในกลุ่มตนเองและกลุ่มเพื่อน 3. ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ในการทำงาน ตั้งใจทำงาน มีความอดทนในการทำงาน สังเกตได้จากการซักถามวิทยากรที่คอยช่วยเหลือและแนะนำ แต่ละคนจะพยายามเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงาน และทุกกลุ่มสามารถทำงานจนสำเร็จ 4. ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติกิจกรรม เช่น นักเรียนต้องการเส้นกระจูดสีแดง แต่กลุ่มตนเองข้อมเสื่อกระจูดสีเขียว นักเรียนก็นำกระจูดไปใส่ในน้ำของกลุ่มอื่นก็จะได้กระจูดที่มีหลายสี 5. สมาชิกแต่ละคนต้องการมีส่วนร่วมในการทำงาน ต้องการช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่ม แต่มีสมาชิกบางคนไม่ยอมให้ทำเพราะกลัวเพื่อนจะทำเสียหายแต่เมื่อเห็นสมาชิกกลุ่มอื่นมีส่วนร่วมในการทำงานกัน ทุกคนและมีครู วิทยากรคอยแนะนำ กระตุ้นให้กำลังใจ นักเรียนก็จะเปิดโอกาสให้เพื่อนเข้ามามีส่วนร่วม

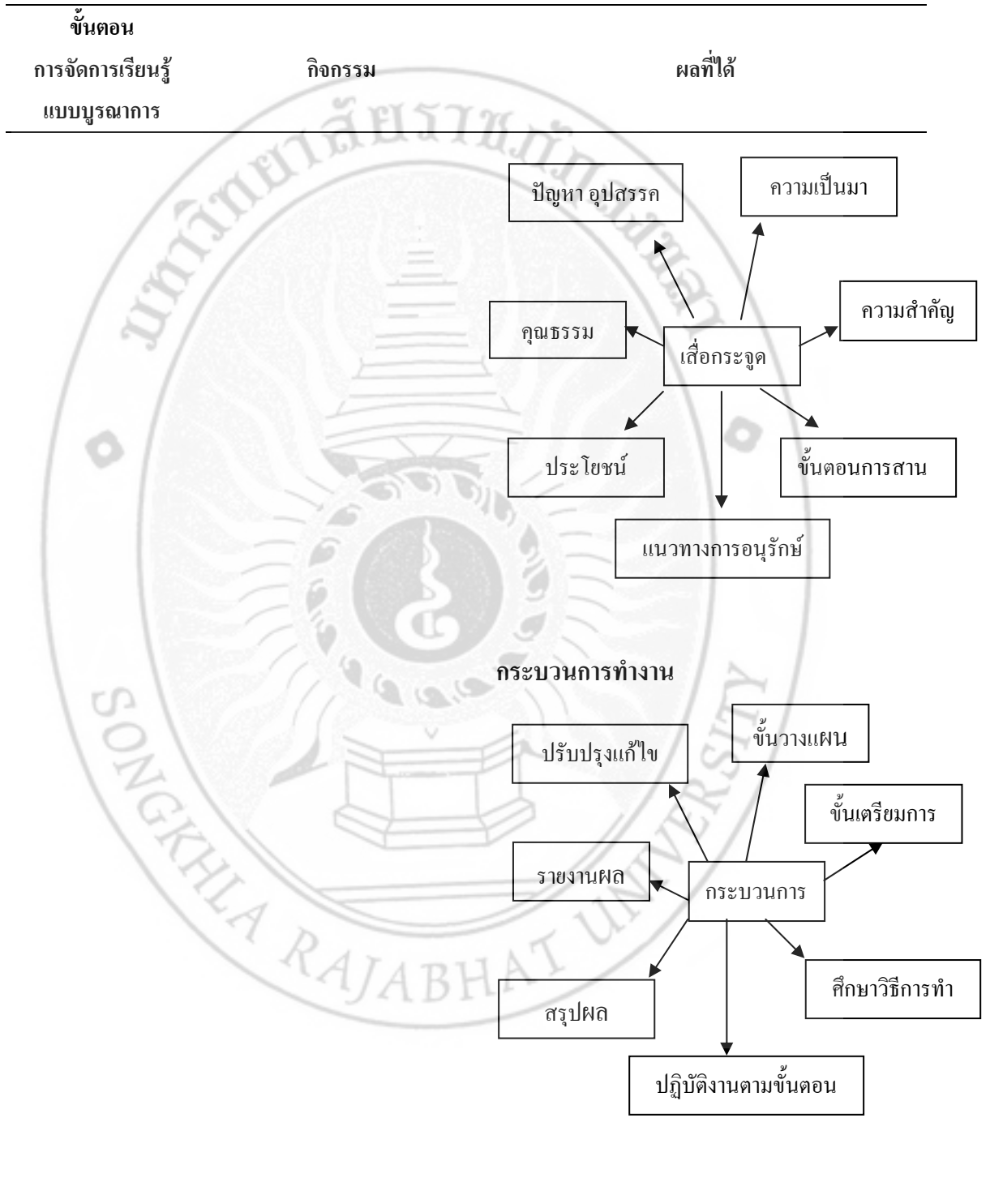
ตารางที่ 2 แสดงผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน
กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด (ต่อ)

ขั้นตอน การจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ	กิจกรรม	ผลที่ได้
		<p>6. นักเรียนแต่ละกลุ่มสามารถทำงานได้ตามลำดับขั้นตอนที่เรียนรู้มา และสามารถ ปฏิบัติงานได้เสร็จทันเวลาที่กำหนดทุกกลุ่ม โดยเฉพาะในขั้นตอนการเตรียมกระจูดและย้อมสีกระจูด ส่วนในขั้นตอนการสานเสื่อนักเรียนจะเรียนรู้จากวิทยากรวันละ 1 ชั่วโมง สามารถใช้เวลาว่างจากการเรียนสานเสื่อต่อไปโดยมีรุ่นพี่ช่วยทำ ทำให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และกระตุ้นให้นักเรียนชั้นอื่นให้ความสนใจกับการสานเสื่อกระจูดไปด้วยพร้อมกัน และนักเรียนสามารถให้วิทยากรตรวจสอบความถูกต้องให้คำแนะนำในชั่วโมง สร้างความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่ รุ่นน้อง ผู้รู้ในชุมชน จากการสังเกตการทำงานนักเรียนหญิงจะมีความอดทนในการสานมากกว่านักเรียนชายและนักเรียนที่มีประสบการณ์จากผู้ปกครองจะมีความชำนาญในการสานมากกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองไม่ได้สานเสื่อ</p> <p>7. นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามใบงานและสามารถใช้เครื่องมือวัดขนาดกระจูดได้ถูกต้องได้เส้นกระจูดตามต้องการ</p> <p>8. นักเรียนสามารถใช้จินตนาการในการออกแบบวาดรูปเสื่อกระจูดอย่างสร้างสรรค์ จัดเก็บอุปกรณ์ได้เรียบร้อยหลังจากทำงานเสร็จ</p>

ตารางที่ 2 แสดงผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด (ต่อ)

ขั้นตอน	กิจกรรม	ผลที่ได้
การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ		
ขั้นตอนที่ 4		
สรุปลองค์ความรู้/กระบวนการทำงาน	นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้จากการสานเสื่อ ในรูปของผังความคิด และรายงาน	<p>การสังเกตพฤติกรรม</p> <p>จากการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนในขั้นนี้พบว่า</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนมีการแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่ม โดยช่วยกันบอกขั้นตอนการทำงานได้อย่างละเอียด มีผู้จดบันทึกในผังความคิดของกลุ่ม โดยนำเนื้อหาที่ได้จากการศึกษามาช่วยกันพิจารณาและนำผลการสรุปของกลุ่มตนเองให้ครูตรวจสอบความถูกต้อง 2. นักเรียนที่ตัวแทนกลุ่มสามารถนำเสนอผลการสรุปของกลุ่มตนเองด้วยความมั่นใจนักเรียนบางคนที่ขาดความมั่นใจเพื่อนและครูจะพูดให้กำลังใจก็จะเกิดความมั่นใจมากขึ้นสามารถนำเสนอได้ชัดเจนขึ้น หากกลุ่มใดมีเนื้อหาไม่ครบถ้วน สมาชิกกลุ่มอื่นก็จะให้คำแนะนำแก้ไขปรับปรุงร่วมกันหลังจากทุกกลุ่มนำเสนอผังความคิด ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของแต่ละกลุ่มและช่วยกันปรับเป็นผังความคิดรวมอีกครั้ง 3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำเป็นรายงานของกลุ่มที่ได้จากการแสวงหาความรู้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้รู้ในชุมชน การฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง โดยนำความรู้ที่ได้เชื่อมโยงกัน ความเป็นมา ความสำคัญของกระจูด การนำมาใช้ประโยชน์ ขั้นตอนการสานเสื่อกระจูด แนวทาง อนุรักษ์อาชีพ สานเสื่อกระจูด ปัญหาอุปสรรค คุณธรรม ในการทำงานกลุ่มนำเสนอความรู้จากการเรียนรู้ในขั้นตอนต่าง ๆ ในรูปของผังความคิดโดยมีเนื้อหา ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด (ต่อ)

ตารางที่ 2 แสดงผลการสังเกตพฤติกรรมตามกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน
กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด (ต่อ)

ขั้นตอน	กิจกรรม	ผลที่ได้
การจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ		
ขั้นตอนที่ 5		การสังเกตพฤติกรรม
ชื่นชมผลงาน/ การนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	จัดนิทรรศการแต่ละกลุ่มนำเสนอ ผลงานของกลุ่มสรุปความรู้บอก ถึงประโยชน์ในการนำความรู้ไป ใช้ในชีวิตประจำวัน	จากการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนพบว่า 1. ผู้เรียนมีการนำเสนอผลงานโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ โดยการนำเสนอกระจูดที่เป็นผลงานกลุ่มไปจัดเป็น ป้ายนิเทศ มีการออกแบบ ตกแต่งด้วยวัสดุตาม ความคิดโดยมีครู วิทยากร และผู้ปกครองคอยให้ คำแนะนำช่วยเหลือ 2. ผู้เรียนสามารถใช้ความสามารถในการจัดการมี ส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดป้าย นิเทศร่วมกับรุ่นพี่และผู้ปกครอง 3. นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการจัดกิจกรรม ช่วยเหลืองานที่ตนเองสามารถทำได้ เช่น ช่วยจัด อุปกรณ์ โต๊ะ เก้าอี้ อย่างตั้งใจ ตลอดทั้งเด็กที่มี ปัญหาการเรียนรู้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีสามารถ พูดเชิญชวนให้เพื่อนและผู้ชมเข้าชมนิทรรศการ ของกลุ่ม เชิญชวนให้ผู้ปกครองชมผลงาน 4. ผู้ดูแลนำผลิตภัณฑ์ได้อย่างคล่องแคล่ว ด้วยความ ภาคภูมิใจในผลงานที่ตนเองได้มีส่วนร่วม และ ยอมรับผลการตัดสินการประกวดเสื่อที่สวยงามที่สุด นักเรียนแสดงออกถึงการชื่นชมผลงานของกลุ่ม ตนเองและกลุ่มเพื่อน

ผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนตามกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด โดยมีทั้งหมด 5 ขั้นตอนสามารถ สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นแสวงหาความรู้ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนซึ่งมีวิทยากรเป็นผู้ให้ความรู้ และผู้วิจัยสังเกตการใช้คำถามของผู้เรียนแต่ละกลุ่มพบว่า ผู้เรียนสามารถใช้คำถามในการสัมภาษณ์ได้ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์ ผู้เรียนมีการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากผู้รู้ในชุมชน ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนสังเกตดูขั้นตอนต่าง ๆ ของงานสานเสื่อกระจูด จากผู้รู้ในชุมชนและร่วมทดลองฝึกปฏิบัติ ร่วมกันผลการสังเกตพบว่า ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะด้านการสังเกตขณะเรียนรู้กับวิทยากรและตั้งใจ ฟังการบรรยายจากวิทยากรมีการบันทึกความรู้จากคำบรรยาย และเอกสารที่ทางศูนย์ได้จัดเตรียมไว้ เพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้ มีพฤติกรรมด้านการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และทำงานตามหน้าที่ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกมีน้ำใจและปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและสามารถ แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะทำงานได้

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง เมื่อผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ ร่วมกันแล้วก็นำความรู้มาเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเอง โดยการฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง คือ แต่ละกลุ่มฝึกสานเสื่อกระจูดตามขั้นตอนต่างๆตามที่เรียนรู้มาโดยมีวิทยากรเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือ และร่วมกันสังเกตพฤติกรรมร่วมกับผู้วิจัยพบว่า ผู้เรียนมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานมอบหมายงานตามความเหมาะสมกับความสามารถ และความสามารถของสมาชิก สามารถทำงานเป็นทีมมีการช่วยเหลือกัน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำงานมาก ผู้เรียนมีความตั้งใจและอดทนในการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นสรุปความรู้ ผู้เรียนสามารถสรุปความรู้/กระบวนการทำงานได้ถูกต้องมีการใช้กระบวนการกลุ่มได้อย่างเหมาะสม โดยผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และจากการฝึกประสบการณ์ด้วยตนเอง นำมาสรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเองร่วมกับสมาชิกในกลุ่มของตนสามารถนำเสนอโดยใช้แผนผังความคิด (Mind Mapping)

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นนำเสนอผลงาน/การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนมีความสามารถด้านการจัดการเพิ่มขึ้นผู้เรียนมีการนำเสนอผลงาน โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์จริงโดยผู้วิจัยสังเกตได้ จากการจัดนิทรรศการแสดงผลงานของผู้เรียนกับกลุ่มแม่บ้าน ในชุมชนโดยมีครู วิทยากรและเจ้าหน้าที่จากศูนย์วิชาการชุมชนคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้บริบทชุมชนกรณีศึกษางานสานเสื่อกระจูด

ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 30 คน ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้บริบทชุมชนกรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด ก่อนทำการทดลองผู้วิจัยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังจากเรียนจบจึงให้นักเรียน ทำแบบทดสอบหลังเรียนพบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t - test
ก่อนการจัดกิจกรรม	30	19.30	2.86	12.16**
หลังการจัดกิจกรรม	30	23.53	3.70	

**นัยสำคัญที่ 0.01

จากตารางที่ 3 แสดงว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.86 และหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.70 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่าที (t-test) พบว่ามีค่าเท่ากับ 12.16 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4 แสดงผลการประเมินตามสภาพจริงของนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ
กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด

รายการประเมิน	จำนวน (คน)	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	เฉลี่ย ร้อยละ	ผลการ ประเมิน
ด้านความรู้ความเข้าใจ	30	30	23.53	3.70	78.44	ผ่านเกณฑ์
ด้านทักษะกระบวนการ/ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์	30	30	23.46	1.67	78.42	ผ่านเกณฑ์
ผลงานนักเรียน	30	40	30.80	3.06	77.33	ผ่านเกณฑ์
ค่าเฉลี่ยรวม	30	100	77.79		78.07	ผ่านเกณฑ์

จากตารางที่ 4 แสดงว่าผลการประเมินตามสภาพจริงของนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูดจำแนกเป็นรายด้านและภาพรวมผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมร้อยละ 78.07 ซึ่งแสดงว่าผลการเรียนรู้อยู่ในระดับดี

3. ผลการเปรียบเทียบเจตคติของนักเรียน ที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้บริบทชุมชน กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูด

ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนกลุ่มทดลองจำนวน 30 คนตอบแบบวัดเจตคติซึ่งเป็นแบบสอบถามวัดระดับ 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบการวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ ก่อนและหลังการจัดกระบวนการเรียนรู้

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน(คน)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	t - test
ก่อนการจัดกิจกรรม	30	2.62	0.11	29.46**
หลังการจัดกิจกรรม	30	4.23	0.27	

** นัยสำคัญที่ 0.01

จากตารางที่ 5 แสดงว่าก่อนเรียนนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนที่ระดับความคิดเห็นมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.11 หลังการจัดกระบวนการเรียนรู้มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.27 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยการทดสอบค่าที (t-test) พบว่ามีค่าเท่ากับ 29.46 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 1- 2-3 แสดงว่าหลังจากการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการโดยใช้บริบทชุมชนพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีเจตคติ ต่อการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ได้แก่ ขั้นแสวงหาความรู้ ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นฝึกประสบการณ์ ขั้นสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเองและขั้นชื่นชมผลงาน และการนำไปใช้พบว่านักเรียนมีการแสวงหาความรู้โดยการสัมภาษณ์ สอบถามผู้รู้ สืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชาวบ้านในชุมชนเกี่ยวกับงานสานเสื่อกระจูดและนำความรู้ที่ได้ไปฝึกประสบการณ์ด้วยตนเองตามที่เรียนรู้มาโดยมีวิทยากรในท้องถิ่นดูแลให้คำแนะนำช่วยเหลือทำให้สามารถนำความรู้ทั้งหมดสรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองได้และนำผลงานที่ร่วมกันทำนำไปจัดนิทรรศการแสดงให้เพื่อนและชาวบ้านในชุมชนเข้าเยี่ยมชมเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ และได้พัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้จนครบทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กรณีศึกษา งานสานเสื่อกระจูดพบว่านักเรียนที่ได้เรียนรู้โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนที่ระดับความคิดเห็นที่สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้